NN 48/2018 (25.5.2018.), Pravilnik o zaštiti na radu na privremenim gradilištima

MINISTARSTVO RADA I MIROVINSKOGA SUSTAVA

917

Na temelju članka 78. Zakona o zaštiti na radu (»Narodne novine«, broj 71/14 i 118/14), ministar nadležan za rad donosi

PRAVILNIK

O ZAŠTITI NA RADU NA PRIVREMENIM GRADILIŠTIMA

Članak 1.

(1) Ovim Pravilnikom se utvrđuju mjere, pravila, postupci i aktivnosti zaštite na radu radnika, osoba na radu i samozaposlenih osoba na privremenim gradilištima koja su određena u članku 3. stavku 1. točki 1. ovoga Pravilnika.

(2) Odredbe ovoga Pravilnika ne primjenjuju se prilikom istraživanja i eksploatacije mineralnih sirovina.

Članak 2.

Ovim Pravilnikom u hrvatsko zakonodavstvo preuzima se Direktiva Vijeća 92/57/EEZ od 24. lipnja 1992. o primjeni minimalnih sigurnosnih i zdravstvenih uvjeta na privremenim ili pokretnim gradilištima (osma pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ) (SL L 245, 26.8.1992.), kako je izmijenjena Direktivom 2007/30/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2007. o izmjeni Direktive Vijeća 89/391/EEZ, njezinih pojedinačnih direktiva i direktiva Vijeća 83/477/EEZ, 91/383/EEZ, 92/29/EEZ i 94/33/EZ s ciljem pojednostavljivanja i racionalizacije izvješća o praktičnoj provedbi (Tekst značajan za EGP) (SL L 165, 27. 6. 2007.).

Članak 3.

(1) Pojmovi koji se koriste u ovom Pravilniku imaju sljedeće značenje:

1) *Privremeno gradilište* (u daljnjem tekstu: gradilište) u smislu odredbi ovoga Pravilnika je svako mjesto rada gdje se izvode građevinski i drugi radovi prema posebnom propisu odnosno radovi čiji je nepotpuni popis naveden u Dodatku I. koji je sastavni dio ovoga Pravilnika,

2) *Naručitelj* je pravna ili fizička osoba u svojstvu investitora, vlasnika građevine, koncesionara ili druge osobe u čije ime se projektira odnosno izvodi građenje,

3) *Izvođač* je pravna ili fizička osoba koja gradi ili izvodi pojedine radove na gradilištu,

4) *Samozaposlena osoba* je fizička osoba koja osobnim radom sudjeluje u projektiranju odnosno građenju, osim radnika i osoba na radu.

5) *Koordinator zaštite na radu tijekom projektiranja i građenja* je osoba koja ispunjava uvjete propisane pravilnikom o polaganju stručnog ispita te je imenovana radi ispunjavanja obveza propisanih Zakonom o zaštiti na radu.

(2) Projektant, revident, nadzorni inženjer i drugi sudionici u gradnji određeni su posebnim propisom.

Članak 4.

(1) Prijava početka izvođenja radova na gradilištu koja sadrži podatke navedene u Dodatku III., koji je sastavni dio ovoga Pravilnika, dostavlja se u skladu s odredbama Zakona o zaštiti na radu u slučaju:

1) izvođenja posebno opasnih radova iz Dodatka II. ovoga Pravilnika, bez obzira na trajanje radova,

2) kada je predviđeno trajanje radova dulje od 10 dana.

(2) Preslika prijave gradilišta mora se nalaziti na gradilištu na vidljivom mjestu.

Članak 5.

Planom izvođenja radova u skladu s Dodatkom IV. ovoga Pravilnika, čiju izradu osigurava naručitelj, utvrđuju se pravila primjenljiva na određeno gradilište, uzimajući u obzir poslove i aktivnosti koje se obavljaju na gradilištu te plan izvođenja radova sadrži posebne mjere u vezi jedne ili više kategorija posebno opasnih radova navedenih u Dodatku II. ovoga Pravilnika, koji se obavljaju na gradilištu.

Članak 6.

Pri izvođenju radova na gradilištu potrebno je uvažavati i primjenjivati opća načela prevencije propisana Zakonom o zaštiti na radu i to osobito u odnosu na:

1) održavanje primjerenog reda i zadovoljavajuće čistoće na gradilištu,

2) izbor i razmještaj mjesta rada, uzimajući u obzir način održavanja pristupnih putova te određivanja smjerova kretanja i površina za prolaz i kretanje ili za opremu,

3) uvjete pod kojima se rukuje različitim materijalima,

4) tehničko održavanje, prethodne i redovne preglede instalacija i opreme radi ispravljanja svih nedostataka koji mogu utjecati na sigurnost i zdravlje radnika,

5) razmještaj i označavanje površina za skladištenje različitih materijala i tvari, posebno kada se radi o opasnim materijalima i tvarima,

6) uvjete pod kojima se koriste i premještaju ili uklanjaju opasni materijali i tvari,

7) skladištenje i odlaganje ili uklanjanje otpadaka i otpadnog materijala,

8) usklađivanje vremena izvođenja različitih vrsta radova ili faza rada na temelju odvijanja poslova na gradilištu,

9) suradnju između izvođača odnosno samozaposlenih osoba na gradilištu,

10) međusobno djelovanje svih aktivnosti na mjestu na kojem se radi ili u blizini kojega se nalazi gradilište.

Članak 7.

Radi sigurnosti i zaštite zdravlja na gradilištu poslodavci su obvezni:

1) primijeniti načela utvrđena u članku 6. ovoga Pravilnika i poduzeti mjere koje su u skladu s minimalnim zahtjevima propisanim u Dodatku V., koji je sastavni dio ovoga Pravilnika,

2) postupati prema uputama koordinatora zaštite na radu.

Članak 8.

Kada više poslodavaca dijeli mjesto rada ili kada na istom mjestu rada radove izvode ili je predviđeno da ih izvode dva ili više poslodavaca odnosno drugih osoba (izvođača), samozaposlene osobe su kao izvođači obvezne uzimajući u obzir prirodu poslova, provoditi zaštitu na radu, koordinirati svoje aktivnosti, provoditi informiranje i surađivati u primjeni sigurnosnih i zdravstvenih zahtjeva zaštite i prevencije od rizika na radu, organizirati rad i osigurati izvođenje radova tako da pri izvođenju radova ne ugrožavaju sigurnost i zdravlje radnika drugih poslodavaca i drugih osoba te su osobito obvezni:

1) primijeniti odredbe članka 6. ovoga Pravilnika i poduzeti mjere koje su u skladu s minimalnim zahtjevima propisanim u Dodatku V., koji je sastavni dio ovoga Pravilnika,

2) obavljati poslove dužnom pažnjom u skladu sa Zakonom o zaštiti na radu te pri tome voditi računa o svojoj sigurnosti i zaštiti zdravlja, kao i sigurnosti i zaštiti zdravlja ostalih osoba koje mogu biti ugrožene njihovim postupcima ili propustima na radu,

3) primjenjivati propise zaštite na radu o uporabi radne opreme i osobne zaštitne opreme,

4) postupati prema uputama koordinatora zaštite na radu.

Članak 9.

(1) Izvođač obavještava i izvještava radnike i njihove predstavnike na gradilištu, u skladu s odredbama Zakona o zaštiti na radu, o svim:

1) rizicima za sigurnost i zdravlje pri pojedinim radovima na gradilištu,

2) mjerama zaštite na radu koje je poduzeo ili namjerava poduzeti na gradilištu.

(2) Obavijesti i izvješća moraju biti razumljiva radnicima na koje se odnose.

(3) Izvođač se u skladu s odredbama Zakona o zaštiti na radu savjetuje s radnicima odnosno njihovim predstavnicima o svim pitanjima zaštite na radu na gradilištu, uz ravnopravno sudjelovanje radnika odnosno njihovih predstavnika.

Članak 10.

Danom stupanja na snagu ovoga Pravilnika prestaje važiti Pravilnik o zaštiti na radu na privremenim ili pokretnim gradilištima (»Narodne novine«, broj 51/08).

Članak 11.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 011-02/17-01/28
Urbroj: 524-03-01-02/4-18-14
Zagreb, 10. svibnja 2018.

Ministar
mr. sc. Marko Pavić, v. r.

Dodatak I.

NEPOTPUNI POPIS GRAĐEVINSKIH RADOVA

1. Iskopavanje
2. Zemljani radovi
3. Ugradnja građevinskih materijala i proizvoda
4. Sastavljanje i rastavljanje montažnih dijelova
5. Preinaka ili opremanje
6. Izmjene
7. Obnova
8. Popravci
9. Uklanjanje s rastavljanjem – demontaža
10. Rušenje
11. Redovno održavanje
12. Povremeno i periodično održavanje – bojanje i čišćenje
13. Odvodnja

Dodatak II.

NEPOTPUNI POPIS POSEBNO OPASNIH RADOVA

1. Radovi kod kojih su radnici izloženi rizicima od zatrpavanja pod odronima zemlje u iskopima i sl. ili propadanja na sipkom ili močvarnom tlu te rizicima pada s visine, gdje je rizik naročito povećan zbog prirode posla ili korištenih postupaka ili zbog okoliša na gradilištu
2. Radovi s opasnim kemikalijama i biološkim agensima koji posebno ugrožavaju sigurnost i zdravlje radnika i za koje je propisan poseban zdravstveni nadzor
3. Radovi u području ionizirajućeg zračenja, pri kojima treba označiti kontrolirana ili nadzirana područja u skladu s posebnim propisima
4. Radovi u blizini električnih vodova pod visokim naponom
5. Radovi pri kojima postoji opasnost od utapanja
6. Radovi pri kopanju, čišćenju ili popravljanju bunara, radovi pod zemljom i u tunelima
7. Radovi pri ronjenju s uporabom zraka pod tlakom
8. Radovi u kesonu s atmosferom stlačenog zraka
9. Radovi s eksplozivom i u prostorima koji su ugroženi eksplozivnom atmosferom
10. Radovi na sastavljanju ili rastavljanju teških montažnih dijelova i/ili sklopova

Dodatak III.

SADRŽAJ PRIJAVE GRADILIŠTA

1. Adresa ili katastarska čestica gradilišta
2. Podaci o naručitelju (investitoru) ili o drugim osobama za koje se izvode građevinski radovi
3. Naziv projekta odnosno vrsta građevinskih radova
4. Podaci o glavnom izvođaču radova, izvođačima radova, glavnom inženjeru gradilišta te o voditeljima radova
5. Podaci o koordinatoru zaštite na radu tijekom projektiranja odnosno tijekom građenja
6. Datum početka radova na gradilištu
7. Trajanje radova
8. Predviđeni broj radnika na gradilištu
9. Planirani broj ugovornih izvođača radova (uključujući samozaposlene osobe)
10. Nazivi ugovornih izvođača i drugih osoba koji su već odabrani

Dodatak IV.

SADRŽAJ PLANA IZVOĐENJA RADOVA

1. Određivanje granica gradilišta prema okolini (vidno označavanje ili ograđivanje) – opis i shema

2. Popis poslova i aktivnosti s naznakom posebno opasnih radova

3. Pravila zaštite na radu vezano za poslove i aktivnosti na gradilištu, uključujući mjere zaštite na radu za posebno opasne radove iz Dodatka II. ovoga Pravilnika koji se izvode odnosno koji će se izvoditi na gradilištu te zajedničke mjere zaštite na radu na gradilištu

4. Postupci za svaku pojedinu opasnu fazu rada ili faze radova koje se obavljaju istovremeno ili u slijedu jedna iza druge, pri čemu je potrebno definirati tehničke odnosno organizacijske mjere koje je potrebno poduzeti prije početka radova u skladu s općim načelima prevencije iz članka 6. ovoga Pravilnika te minimalni broj radnika koji u toj fazi moraju sudjelovati

5. Potrebna sredstva rada kao i način provjere njihove ispravnosti prije početka izvođenja radova te popis opasnih kemikalijama koje će se koristiti na gradilišu

6. Vremenski plan izvođenja radova

7. Obveza izvođača o međusobnom izvješćivanju o tijeku pojedinačnih faza rada

8. Procjena troškova uređenja gradilišta i provođenja zajedničkih mjera zaštite na radu na gradilištu

Dodatak V.

MINIMALNI ZAHTJEVI ZA SIGURNOST I ZDRAVLJE NA GRADILIŠTU

Uvodne napomene

Obveze predviđene u ovom Dodatku se primjenjuju tamo gdje to zahtijevaju specifičnosti gradilišta, aktivnosti, određene okolnosti ili opasnosti, štetnosti i napori, u skladu s pravilima zaštite na radu.

Za potrebe ovoga Priloga izraz »prostorije« odnosi se i na prostorije za smještaj radnika.

Osim minimalnih zahtjeva za sigurnost i zdravlje na gradilištu prema ovome Dodatku, primjenjuju se i minimalni zahtjevi prema odredbama Pravilnika o zaštiti na radu pri uporabi radne opreme.

Dio A.
Opći minimalni zahtjevi za mjesta rada na gradilištu

1. Stabilnost i čvrstoća

1.1. Materijali, oprema i svi dijelovi koji bilo kakvim pomicanjem mogu ugroziti sigurnost i zdravlje radnika, moraju se učvrstiti na prikladan i siguran način.

1.2. Pristup bilo kojoj površini nedostatne čvrstoće nije dopušten, osim ako je osigurana oprema ili sredstva koja omogućavaju sigurno obavljanje radova.

2. Instalacije za distribuciju energije

2.1. Instalacije moraju biti projektirane, izvedene i korištene tako da ne predstavljaju opasnost od požara ili eksplozije. Osobe moraju biti na odgovarajući način zaštićene od opasnosti od električnog udara uzrokovanog izravnim ili neizravnim dodirom.

2.2. Prilikom projektiranja, instaliranja i izbora opreme i sigurnosnih uređaja moraju se uzeti u obzir vrsta i snaga distribuirane energije, vanjski uvjeti i osposobljenost osoba koje imaju pristup dijelovima instalacije.

3. Evakuacijski putovi i izlazi u nuždi

3.1. Evakuacijski putovi i izlazi u nuždi moraju biti slobodni i voditi do sigurnog područja najkraćim mogućim putem.

3.2. U slučaju opasnosti odnosno štetnosti, radnicima mora biti omogućeno što brže i sigurnije napuštanje mjesta rada.

3.3. Broj, raspored i veličina evakuacijskih putova i izlaza u nuždi ovisi o aktivnostima i opremi na gradilištu, veličini gradilišta, namjeni prostorija i najvećem broju osoba na gradilištu.

3.4. Posebni evakuacijski putovi i izlazi u nuždi moraju biti dovoljno otporni i postavljeni na odgovarajuća mjesta te označeni znakovima u skladu s Pravilnikom o sigurnosnim znakovima.

Sigurnosni znakovi moraju biti dovoljno otporni i postavljeni na odgovarajućim mjestima.

3.5. Evakuacijski putovi i izlazi u nuždi te prolazi i vrata koji do njih vode moraju biti bez prepreka, kako bi se u svakom trenutku mogli nesmetano koristiti.

3.6. Evakuacijski putovi i izlazi u nuždi trebaju biti osvijetljeni i opremljeni nužnom rasvjetom odgovarajuće razine osvjetljenosti u slučaju nestanka postojeće rasvjete.

4. Otkrivanje i gašenje požara

4.1. Ovisno o specifičnostima gradilišta, veličini i namjeni prostorija, opremi na gradilištu, fizikalnim i kemijskim svojstvima prisutnih tvari, smjesa i pripravaka te najvećem mogućem broju prisutnih osoba, mora se osigurati dovoljan broj odgovarajućih aparata za gašenje požara i prema potrebi se moraju postaviti naprave i alarmni sustavi za dojavu požara.

4.2. Naprave za gašenje požara, naprave za dojavu požara i alarmni sustavi moraju biti redovito kontrolirani i održavani.

Pregledi i ispitivanja obavljaju se u skladu s propisima.

4.3. Oprema za gašenje požara koja nije ugrađena (nije automatska), mora biti lako dostupna i jednostavna za rukovanje.

Oprema mora biti označena u skladu s Pravilnikom o sigurnosnim znakovima.

Sigurnosni znakovi moraju biti dovoljno otporni i postavljeni na odgovarajuća mjesta.

5. Provjetravanje

S obzirom na radne postupke koji se provode i na fizičke zahtjeve pri radu, moraju se poduzeti mjere kojima se osigurava dovoljan dotok svježeg zraka.

Ako se koristi sustav prisilnog provjetravanja, on se mora održavati u ispravnom stanju, a radnici ne smiju biti izloženi brzini strujanja zraka koja je štetna za zdravlje.

Sustav za prisilno provjetravanje mora biti opremljen signalizacijom za dojavu kvara.

6. Izlaganje posebnim opasnostima odnosno štetnostima

6.1. Radnici ne smiju biti izloženi štetnom djelovanju u radnom okolišu posebice u pogledu: zračenja, buke, vibracija, aerosola (prašina, vlakna, dim i magla), tekućina (razlijevanje, prskanje), plinova i para, bakterija, virusa, gljivica ili parazita i dr.

6.2. Ako radnici obavljaju poslove u prostoru u kojem atmosfera može sadržavati toksične ili štetne tvari ili ne sadrži dovoljno kisika ili je zapaljiva, ta atmosfera mora biti pod nadzorom te se moraju poduzeti odgovarajuće mjere zaštite na radu.

6.3. Radnik ne smije biti izložen navedenoj atmosferi u zatvorenom prostoru, ako nisu poduzete mjere iz točke 6.2.

Radnik treba cijelo vrijeme rada biti nadziran izvana tako da mu se u svakom trenutku može pružiti pomoć te se moraju poduzeti odgovarajuće preventivne mjere radi osiguranja učinkovite i trenutačne pomoći.

7. Temperatura

Za vrijeme obavljanja poslova, temperatura mora biti primjerena radnim postupcima i fizičkim zahtjevima pri radu.

8. Prirodna i umjetna rasvjeta mjesta rada, prostora i prolaza na gradilištu

8.1. Mjesta rada moraju imati što više prirodne svjetlosti te dovoljno primjerene umjetne rasvjete noću i kada prirodno dnevno svjetlo nije dostatno. Ako okolnosti na mjestu rada zahtijevaju, moraju se koristiti prenosivi izvori svjetlosti koji moraju biti zaštićeni od neželjenih utjecaja.

Boja umjetnog svjetla koje se koristi ne smije promijeniti zapažanje znakova ili putokaza ili na njih utjecati.

8.2. Instalacije za rasvjetu mjesta rada moraju biti postavljene tako da radnike ne dovode u opasnost od nezgode uzrokovane vrstom postavljene rasvjete.

8.3. Mjesta rada, prometni putovi i prolazi gdje su radnici naročito izloženi opasnostima na radu pri zakazivanju umjetne rasvjete, moraju biti opremljeni odgovarajućom nužnom rasvjetom.

9. Vrata i rampe

9.1. Klizna vrata moraju imati sigurnosni uređaj koji sprečava njihovo iskakanje i prevrtanje.

9.2. Vrata i rampe koje se otvaraju prema gore moraju biti opremljeni mehanizmom koji sprečava njihovo padanje.

9.3. Vrata i rampe na evakuacijskim putovima moraju biti primjereno označene u skladu s propisima.

9.4. U blizini rampi koje su namijenjene prometu vozila, moraju postojati vrata za kretanje pješaka, osim u slučaju kada za pješake nema opasnosti pri prolazu.